

Herijking advies- en cliëntenraad – contouren

Gemeente
Hengelo

Vorbereiding Politieke markt

27 mei 2025

Doel en inhoudsopgave

Doel politieke markt: aan de hand van deze contouren met de gemeenteraad in gesprek over hoe zij de toekomst van inwoners- en cliëntparticipatie zien

- Inhoudsopgave
 - Aanleiding
 - Context
 - Wettelijke basis
 - Inwoners- en cliëntparticipatie sociaal domein
 - Participatiemix (2)
 - Adviesraad sociaal domein (4)
 - Gesprek gemeenteraad

Aanleiding

- Belang inwonerparticipatie
 - Denkkader participatie (oktober 2022)
 - Proactief de samenwerking met de samenleving opzoeken
 - Openstaan voor en mogelijkheid geven voor meedenken, meedoen en invloed uitoefenen op gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan
 - Participatie is meer dan formele inspraak; vroeger in het proces; actief
 - Adviesorganen; spreekbuis en vertegenwoordiging van inwoners (op specifieke thema's)
- Ontwikkelingen Adviesraad sociaal domein
 - Vorm en werkwijze onvoldoende effectief
 - Werven leden lastig
 - Functie en taken herijken; werkgroep Adviesraad 2.0
 - Informerende brieven 4 juni 2024, 23 september 2024 en 10 december 2024
- Ontwikkelingen Cliëntenraad minima en Wmo
 - Onderbezetting
 - Prioriteit bij ondersteunen en behartigen belangen individuele cliënten
 - Gesprek toekomst; aansluiten herijking Adviesraad sociaal domein
 - Informerende brief 25 maart 2025

Context

- Adviesraad sociaal domein
 - Doel: advisering bij veranderingen en beleidsontwikkelingen sociale domein; veranderbeweging, integraliteit en strategisch beleid staan centraal
 - Structuur en werkwijze onvoldoende effectief
 - Uitgangspunten Adviesraad 2.0 (informerende brief 10 december 2024)
- Cliëntenraad minima en Wmo
 - Doel: adviseren over beleidsuitvoering en meerwaarde bereiken in kwaliteit van dienstverlening bij uitvoering Wmo, Participatiewet en minimabeleid
 - Prioriteit individuele belangenbehartiging
 - Herbezinning op rol, werkwijze en samenstelling
- Landelijk
 - Worsteling rol en motivatie
 - Toename aantal cliënten, diversiteit en achtergrond/ ervaring
 - Continuïteit is uitdaging

Wettelijke basis

- Verplichtingen vanuit Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en Wsw
 - Inwoners en cliënten vroegtijdig betrekken bij beleidsontwikkeling
 - In gelegenheid stellen (on)gevraagd advies te geven
 - Toegang geven tot overlegstructuren en informatie
 - Ondersteuning bieden om rol goed te kunnen vervullen
 - Ook Wsw verplicht gemeenten overleg te voeren met (vertegenwoordigers van) inwoners met Wsw-indicatie; afnemende doelgroep; doelen overgenomen door Participatiewet; niet apart uitwerken bij herijking
- Verplichting VN-verdrag inzake rechten personen met handicap
 - Werken aan lokale inclusieagenda met inbreng van inwoners met beperking
 - Mensen met beperking actief betrekken bij ontwikkelingen en uitvoering beleid

Inwoners- en cliëntparticipatie SD

- Idee: twee sporen van participatie in het sociaal domein
 1. Participatiemix:

Een combinatie van participatievormen waarmee het cliëntenperspectief breed, divers en cyclisch wordt opgehaald
 2. Adviesraad sociaal domein:

Gericht op beleidsadvisering vanuit het inwonersperspectief, met een nieuw profiel en werkwijze

Participatiemix – 1

- Vormen participatiemix

1. Schriftelijk bevragen cliënten en naasten via tevredenheidsmetingen

Nu jaarlijks cliëntervaringsonderzoeken Jeugdwet en Wmo, tweejaarlijks klantbelevingsonderzoek Participatiewet en minimabeleid. Onderzoek naar (meer) investeren in (inwoners) tevredenheidsmetingen, om ervaringen van inwoners vaker (doorlopend) en op meer éénduidige wijze te monitoren.

2. Groepsgesprekken met cliënten en naasten (met externe gespreksleider)

Overweging om aanvullend op de tevredenheidsmetingen, groepsgesprekken te gaan voeren met cliënten en naasten. Over ervaringen, behoeften en suggesties op thema's als zorg, ondersteuning, inclusie, uitvoering, dienstverlening en communicatie. Door externe, onafhankelijke gespreksleider.

3. Input van professionals en vrijwilligers

Professionals, dagelijks betrokken bij de uitvoering van zorg en ondersteuning, zien veel en signaleren behoeften, knelpunten en trends. Zo ook vrijwilligers(organisaties) en actieve inwoners uit buurt- en wijkraden. Op natuurlijk momenten, bijvoorbeeld bij nieuwe inkoop of bij belangrijke beleidsontwikkeling en/of aanpassing, groepsgewijs met hen in gesprek gaan.

4. Input van cliëntondersteuning

Cliëntondersteuners hebben een uniek overzicht: staan naast inwoners, kennen de weg bij gemeente en zorgaanbieders. Waardevol om in de contractgesprekken te bevragen op de patronen die zij waarnemen in hun praktijk.

5. Cliëntenreis

Cliëntenreis helpt de gemeente om zich te verplaatsen in de leefwereld van inwoners en verbeteringen aan te brengen. Door stap voor stap te volgen hoe iemand zijn of haar weg vindt naar zorg en ondersteuning. Wij gebruiken deze al wel, maar willen dit instrument vaker inzetten.

Participatiemix - 2

- Randvoorwaarden werken met participatiemix
 - Draagvlak en commitment
 - Inbedding in P en C cyclus en afstemming beleidsthema's
 - Verwachtingen kaderen
 - Externe begeleiding bij (deel van) de groepsgesprekken
 - Goede werving
 - Afspraken over frequentie, transparantie, terugkoppeling uitkomsten en monitoring participatiemix
- Vervolg
 - Tevredenheidsmetingen Jeugdwet, Wmo en Participatiewet zijn uitgezet -> conform voorgaande jaren
 - Onderzoek naar meer eenduidige gemeente brede tevredenheidsmetingen is gestart -> kijken naar combinatie met groepsgesprekken
 - Onderzoek naar inbedden overige onderdelen participatiemix; inhoudelijk en financieel

Adviesraad sociaal domein - 1

- Invullen rol, taak en functies adviesraad sociaal domein
 - Rol en opdracht: advies over beleid sociaal domein vanuit inwonerperspectief (inwoner als zorgvrager, vrijwilliger, mantelzorger, etc.); vrijwillige inzet (vrijwilligersvergoeding)
 - Werkterrein: primair sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, leerlingenvervoer, Participatiewet, Wsw, minimabeleid, schuldhulpverlening, Wet inburgering, wonen, gezondheid, basisvaardigheden)
 - Verhouding met college: formeel adviesorgaan van college; samenwerkingsafspraken opstellen; adviesorganen vast onderdeel college-adviezen
 - Verhouding met gemeenteraad:
 1. Onafhankelijke rol van de gemeenteraad
 2. Politiek-neutrale positie van de adviesraad
 3. Informatie-uitwisseling via officiële kanalen
 4. Jaarlijkse presentatie aan het college; doorsturen naar gemeenteraad
 - Verhouding met maatschappelijke organisaties: signalen uit de samenleving ophalen en contact zoeken met deze organisaties (als informatiebron)
 - Onafhankelijkheid: zonder inmenging gemeente gevraagd en ongevraagd advies
 - Formele kaders:
 - Verordening vastgesteld door gemeenteraad
 - Samenwerkingsafspraken met college
 - Huishoudelijk reglement voor interne aangelegenheden

Adviesraad sociaal domein - 2

- Functies

1. Meedenken aan de voorkant (met beleidsmedewerkers)
 - Vroegtijdig meedenken, voordat beleidsstuk wordt opgesteld (meer via gesprek)
 - Vooraf informatie delen
2. Gevraagd adviseren
 - Op conceptbeleid, zoals beleidskaders, visiedocumenten, meerjarenplannen, verordeningen en beleidsregels
 - Werkwijze afspreken; interactiever dan voorheen
3. Ongevraagd adviseren
 - N.a.v. thema's of signalen uit de samenleving
4. In gesprek met wethouders
 - Over relevante beleidsontwikkelingen en maatschappelijke thema's

Adviesraad sociaal domein - 3

- Samenstelling en werving leden adviesraad
 - Omvang: 10-12 leden (excl. voorzitter)
 - Bemensing: alle inwoners van gemeente Hengelo die voldoen aan profiel; geen materiedeskundigheid nodig, wel aanvoelen samenleving
 - Zittingstermijn: 4 jaar, maximaal 2 termijnen
 - Persoonlijke titel en onafhankelijkheid: leden functioneren op persoonlijke titel, zonder last of ruggespraak; leden hebben voldoende afstand tot (professionele/bestuurlijke) rollen om belangenverstrengeling te voorkomen
 - Werving en selectie: op basis van profiel; eerst voorzitter werven en samen met voorzitter de rest van de leden
 - Benoeming en ontslag: door college van B en W (op voordracht van adviesraad)
 - Rol en taken voorzitter: starten met ad-interim voor goede (her)startbegeleiding (ongeveer 1,5 jaar) met als taak:
 - Adviesraad vormgeven
 - Huishoudelijk reglement ontwikkelen
 - Samenwerking met gemeente tot stand brengen.

Adviesraad sociaal domein - 4

- Randvoorwaarden
 - Evalueren en bijsturen: wat werkt goed, wat kan beter, evt. bijstellen verordening en/ of samenwerkingsafspraken
 1. Jaarlijkse evaluatie
 2. Evaluatie bij herbenoeming
 3. Vierjaarlijkse overall evaluatie
 - Accounthouder adviesraad binnen gemeente: voor inbedding in gemeentelijke processen; brugfunctie adviesraad met college en ambtelijke organisatie
 - (Betaalde) ondersteuning voor adviesraad: draagt bij aan continuïteit basisprocessen (planning, verslaglegging en communicatie)
- Vervolg
 - Toetsing contouren advies: bij gemeenteraad, Cliëntenraad minima en Wmo, college van B en W en ambtelijke organisatie
 - Opstellen college-advies -> Q2
 - Aanstellen voorzitter ad-interim -> Q3
 - Aanpassen verordening -> Q3
 - Werven leden -> Q4

Gesprek tijdens politieke markt

- Hoe kijkt de gemeenteraad aan tegen de vormgeving van inwoners- en cliëntparticipatie via:
 1. De participatiemix
 2. De adviesraad sociaal domein
- Hoe kijkt de gemeenteraad aan tegen de verhouding tussen gemeenteraad en adviesraad sociaal domein
- Wat wil de gemeenteraad het college meegeven bij de verdere uitwerking van inwoners- en cliëntparticipatie.

